

Asia: LVM/1616/03/2016

Lausuntopyyntö Euroopan unionin verkko- ja tietoturvadirektiivin täytäntöönpanoon liittyvien lakien muuttamisesta annetuista laeista

Yleiset huomiot

Yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisten palveluiden määrittäminen

-

Toiminnanharjoittajille ehdotettavat tietoturvaluutta koskevat riskienhallintavelvoitteet

-

Valvontaviranomaisen tehokkaat ja riittävät toimivaltuudet (ml. seuraamukset ja sanktiot)

-

Muut yleiset huomiot

Esityksessä olisi hyvä huomioida virastouudistus ja sen tuomat organisatoriset sulautumiset viranomaistehtävien osalta.

Yleisperustelujen kohta 2.1.4 – Liikenne: vesiliikenne

Perusteluissa puhutaan kaupallisen merenkulun onnettomuuksien raportointivelvoitteesta Liikenteen turvallisuusvirastolle. Lain mukaan merionnettomuusilmoitus on annettava merilain 18 luvun 6 ja 8 pykälissä tarkoitetuissa tapauksissa. Alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain (370/1995) 20 §:n mukaan valvontaviranomaiselle on tehtävä, mikäli mahdollista, kirjallinen ilmoitus alusturvallisuutta koskevan säännöksen tai määräyksen rikkomisesta. Tähän olisi hyvä lisätä vielä merilain 18 luvun 15 §:n mukainen onnettomuudesta ja vaaratilanteesta ilmoittaminen (tullut voimaan 1.9.2017).

Ilmailulain muuttamista koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa 128 a §:n 3 momentin osalta todetaan, että merkittäväällä riskillä ilmailun turvallisuudelle tarkoitettaisiin poikkeama-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettua riskiä. Poikkeama-asetuksessa ei ole määritelmää merkittävälle

riskille/merkittävälle vaikutukselle, säännöksen tarkoitus lienee asettaa tietoturvallisuuspoikkeamien ilmoittamiskynnys muiden poikkeamailmoitusten kanssa samalle tasolle. Tarkoituksena on ilmeisesti myös, että muiden muutettavien lakien osalta riskiä arvioidaan samoin perustein. On siis huomioitava, että jos poikkeama-asetusta muutetaan, on sillä heijastevaikutuksia myös NIS-direktiivin kansalliseen täytäntöönpanoon.

Laki tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan tekstikenttään

-

Laki ilmailulain muuttamisesta

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan tekstikenttään

Ilmailujärjestelmässä on haavoittuvuuksia, joiden osalta kansainvälinen kokonaisnäkemys ei ole selvä, ja sen kehittämiseen on panostettava. Kukin jäsenvaltio implementoi NIS-direktiivin omaan kansalliseen lainsäädäntöönsä. Ilmailu on yhteisten kansainvälisten normien mukaista globaalia liiketoimintaa. On olemassa riski, että jäsenvaltioiden säätäessä lait NIS-direktiivin vaatimukset täyttäväksi, globaalin yhteisen ilmailujärjestelmän kannalta syntyy vaihtelevia tulkintoja direktiivin vaatimuksista edelleen kansallisine lainsäädäntöineen.

NIS-direktiivi on ilmailulle ja turvallisuudelle erittäin tärkeä, ja ilmailun osalta luonnokset lakimuutoksessa asettavat yleisiä minimivaatimuksia kyberturvallisuuden parantamiselle. Joissakin Euroopan maissa (esim. UK), kertyneiden kokemusten myötä myös isoimmat lentoyhtiöt tullaan ulottamaan NIS-direktiivin piiriin yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisinä palvelun tarjoajina.

Direktiivi jättää paljon tulkinnanvaraisuuksia, jotka tulisi ratkaista EASA:n (safety) ja Komission (AVSEC) toimesta holistisen ilmailun kyberregulaation varmistamiseksi Euroopassa. Tulkinnat ovat merkittäviä myös siksi, että ne tulevat vaikuttamaan kansallisiin viranomaisiin ja niiden resursointiin. Holistisen ja horisontaalisen ilmailun kyberturvallisuusregulaation varmistamiseksi NIS-direktiivin vaatimukset ja sen perusteella säädettävä kansallinen lainsäädäntö sekä Euroopan tasolla kehittyvän ilmailun kyberregulaation tulisi olla toisiaan täydentävää ja linjassa toistensa kanssa. Olennaista on, että Suomi osallistuu aktiivisesti EASA:ssa ja EU toimielimessä tapahtuvaan regulaation harmonisointityöhön.

Laki rautatielain muuttamisesta

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan tekstikenttään

-

Laki alusliikennepalvelulain muuttamisesta

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan tekstikenttään

-

Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan tekstikenttään

Eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annettua lakia ja alusliikennepalvelulakia esitetään muutettavaksi siten, että valtioneuvoston asetuksella erikseen säädettävien merkittävien satamapitäjien ja alusliikenneohjausta hoitavan VTS-viranomaisen on ilmoitettava Trafille sen järjestelmiin kohdistuvasta merkittävästä tietoturvallisuuden liittyvästä häiriöstä, joka voi aiheuttaa merkittävän vaaran merenkulun turvallisuudelle.

Direktiivin 21 artiklassa säädetään seuraamuksista. Jäsenvaltioiden on säädettävä direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön. Säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tiedoksi nämä säännökset ja toimenpiteet viimeistään 9 päivänä toukokuuta 2018 ja ilmoitettava sille niihin vaikuttavista myöhemmistä muutoksista viipymättä.

Hallituksen esityksessä ei ole säädetty seuraamuksista eikä viranomaisen käytettävissä olevista keinoista saada toimenpiteisiin veloitettu toteuttamaan laissa säädetyt veloitteet. Hallintolain 67 §:n mukaan viranomainen voi tehostaa antamaansa kieltoa, veloitetta tai vaatimusta uhkasakolla, teettämisuhalla taikka keskeyttämisuhalla tai muulla hallinnollisella seuraamuksella siten kuin erikseen säädetään. Hallituksen esityksen mukaan esitystä on ilmeisesti tarkoitus täydentää vielä tältä osin. Alusliikennepalvelulaissa ja eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetussa laissa säädetyt viranomaisen tehostekeinot veloitteiden täyttämiseksi eivät koske hallituksen esityksessä säädettäväksi ehdotettuja uusia keskeisten yhteiskunnallisesti merkittävien palveluntuottajien veloitteita.

Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan tekstikenttään

Liikenteen palveluista annettuun lakiin ehdotetaan uutta 7 §:ää, jonka mukaan älykkään liikennejärjestelmän ylläpitäjän velvollisuutena on huolehtia tietoturvasta. Tämä tarkoittaa lain säätelemien palveluiden osalta eCall:ia ja liikennetietopalveluja. Trafin tulee vaatia vaatimustenmukaisuusarvioinnissa näiltä toimijoilta NIS-direktiivien mukaista raportointivelvoitetta. Suomen tulee seurata ja vaikuttaa EU-tason älykkään liikennejärjestelmän kehitystyöhön, jotta huomioidaan operatiivisesti NIS-direktiivin vaatimukset toimijoiden roolimäärittelyissä vaatimustenmukaisuuden määrittelytyössä.

Laki sähkömarkkinalain muuttamisesta

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan tekstikenttään

-

Laki maakaasumarkkinalain muuttamisesta

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan tekstikenttään

-

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan tekstikenttään

-

Laki vesihuoltolain muuttamisesta

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan tekstikenttään

-

Salomaa Anna
Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi